

OD REDAKTORA

*Kto mówi językiem niezrozumiałym dla nikogo poza
nim, nie mówi w ogóle. Mówić – to mówić do kogoś.
Hans-Georg Gadamer, Człowiek i język*

Czwarty numer *Zeszytów Prasoznawczych* należy traktować jako kontynuację rozważań rozpoczętych w numerze trzecim. Redaktorka i autorzy podjęli się w nim próby opisu obszaru interdyscyplinarnego, którego początku trzeba upatrywać w badaniach nauk społecznych (szczególnie nauk o polityce i administracji) oraz w analizach nauk humanistycznych. Naszym zamiarem było stworzenie mapy problemów (mapowanie pola badawczego), którymi zajmują się badacze z obszaru komunikowania politycznego. Podkreślaliśmy, że tak rozległa problematyka wymaga wskazania dróg i kierunków badań naukowców w trzeciej dekadzie XXI wieku. Chcieliśmy pokazać bliskie nam problemy komunikowania politycznego, od podejść metametodologicznych po opis ewolucji paradygmatu, a także zmiany zachodzące w mediach wykorzystywanych przez polityków.

Takie zarysowanie perspektywy badawczej zachęciło do podjęcia rozważań na temat komunikowania politycznego, komunikowania w polityce, badań nad dyskursem politycznym, dyskursem o politykach, dyskursem językowo-politycznym, a także dyskursem medialnym w tradycyjnych i nowych mediach. Liczba podejść i spojrzeń badawczych spowodowała, że zdecydowaliśmy się na przygotowanie dwóch numerów *Zeszytów Prasoznawczych*, tak aby jak najpełniej nakreślić mapę badawczą.

Ten numer należy zatem traktować jako komplementarną część numeru poprzedniego, a całość jako odpowiedź na postawione zadania badawcze, które stały się przedmiotem zainteresowania sekcji „Komunikowanie polityczne” Polskiego Towarzystwa Komunikowania Społecznego.

Tom otwiera artykuł Agnieszki Stępińskiej wyznaczający metodologiczne obszary badań obywateli, odbiorców w środowisku informacji politycznej. Autorka charakteryzuje współczesne nurty badań nad komunikowaniem politycznym, przyjmując za punkt wyjścia normatywne ujęcia postaw i zachowań

obywateli w demokracji. Celem studium Marka Mazura jest rozważenie, czy twitterowa komunikacja wyborcza odzwierciedla kryzys przywództwa politycznego. Autor identyfikuje czynniki jednoznacznie przemawiające za jego występowaniem, wskazując jednocześnie, że istotne zróżnicowanie poziomu występowania tematyki programowej między kandydatami pokazuje, iż Twitter nie determinuje rezygnacji ze strategii budowania relacji ze zwolennikami w kontekście celów programowych. Przedmiotem namysłu Rafała Leśniczaka jest rekonstrukcja obrazu początkowego etapu wojny w Ukrainie oraz czasu bezpośrednio ją poprzedzającego w polskich dziennikach opinii *Gazeta Wyborcza* i *Rzeczpospolita*. Podjęta próba wypełnia lukę badawczą w obszarze empirycznych badań nad wizerunkiem prasowym inwazji Federacji Rosyjskiej na suwerenne państwo. Karolina Lachowska poddała analizie wypowiedzi polityków Zjednoczonej Prawicy, wskazując na wykorzystywane strategie wzbudzania społecznych lęków i generowania figury wroga. Za punkt wyjścia przyjęła interesującą koncepcję trzech poziomów funkcjonowania strachu Marthy Nussbaum. Katarzyna Kamińska-Korolczuk przybliżyła paralelizm polityczny, ukazując go jako jedną z kategorii teoretycznych, wykorzystywanych do klasyfikacji systemów medialnych i podsumowywania relacji zachodzących w mediach pod wpływem polityki i w polityce pod wpływem mediów. W swoim opracowaniu badaczka przedstawiła adekwatność zastosowania klasycznej koncepcji paralelizmu politycznego w świetle analizy Federacyjnej Republiki Brazylii. Beata Klimkiewicz przybliżyła kategorię „przejrzystości” (*media transparency*) w kilku aspektach: teoretycznej konceptualizacji pojęcia, wpisania go w kategorię koncepcji relacyjnych, a także ukazania możliwości regulacyjnych w ramach proponowanego projektu Europejskiej Ustawy o Wolności Mediów (EMFA). Maria Nowina Konopka nakreśliła kolejną płaszczyznę analiz i badań komunikologicznych. Autorka dokonała przeglądu badań polskiej opinii publicznej na temat sztucznej inteligencji. Analiza materiału badawczego pozwoliła na wskazanie kierunków dla badań pogłębionych w aspekcie rozumienia pojęcia *sztuczna inteligencja*, doświadczania obecności artefaktów technologicznych, zakresu akceptacji dla inteligentnych maszyn, kwestii zastępowalności oraz społecznie odczuwanej dezorientacji. Tom zamyka tekst Szymona Ossowskiego, Weroniki Dopierały-Kalińskiej i Beaty Użarowskiej, którzy podjęli próbę zainicjowania dyskusji nad możliwością wykorzystania mediów tradycyjnych w kampanii wyborczej w wyborach samorządowych w 2024 roku. Przedmiotem zainteresowania uczynili rolę i znaczenie telewizji w komunikowaniu lokalnym na przykładzie poznańskich mediów lokalnych i sublokalnych.

Powyższa charakterystyka artykułów składających się na czwarty w 2023 roku tom *Zeszytów Prasoznawczych* pokazuje, że podjęta próba stworzenia swoistej „mapy” stanu badań nad komunikowaniem politycznym nadal stanowi punkt wyjścia do kolejnych badań i dyskusji oraz weryfikacji przyjętych tez.

Zamiarem redaktorki i autorów, również jako członków sekcji „Komunikowanie polityczne” Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, jest inicjowanie metametodologicznych rozważań nad ewolucją dyskursów komunikowania politycznego. Jak pokazują wyniki rozważań zaprezentowanych w artykułach, jest to działanie wielopłaszczyznowe i wieloaspektowe, ale to właśnie stanowi jego siłę poznawczą.

Agnieszka Walecka-Rynduch

redaktor numeru ZP 4/2023

 orcid.org/0000-0001-9869-7982